

ZESTAW EGZAMINACYJNY GEOGRAFIA

II ETAP EDUKACYJNY SZKOŁA PODSTAWOWA Klasa VI

---

imię i nazwisko ucznia

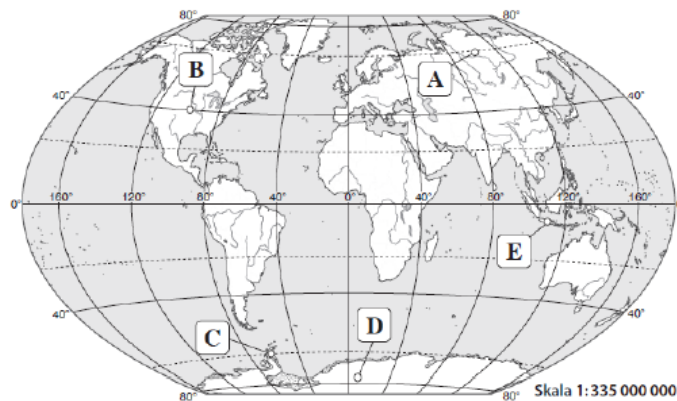
dzień - miesiąc - rok
przeprowadzenia egzaminu

1. Uzupełnij zdania tak, aby wyjaśniały, czym jest szerokość geograficzna. Wykorzystaj poniższe określenia i wpisz je w odpowiedniej formie. Niektóre określenia mogą zostać użyte kilka razy, a inne mogą pozostać niewykorzystane.

▪ N ▪ S ▪ E ▪ W ▪ południk 0° ▪ południk 180° ▪ 0° ▪ 90° ▪ 180° ▪ równik ▪ równoleżniki ▪ południki

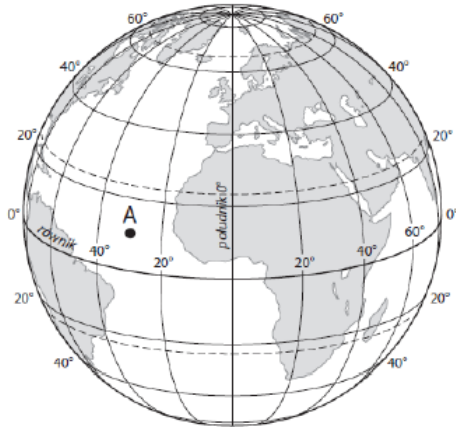
Długość geograficzna to kąt zawarty między półpłaszczyzną _____ a półpłaszczyzną południka przechodzącego przez dany punkt. Wartości długości geograficznej mieszczą się w przedziale od _____ do _____ i wskazują kierunki _____ i _____. Na mapie lub globusie długość geograficzną odczytujemy dzięki _____.

2. Oceń, czy podane informacje są zgodne z prawdą. Zaznacz literę P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub literę F, jeśli jest fałszywa.

1.	Szerokość geograficzna punktu A wynosi 66°34'N.	P	F
2.	Punkt E ma najmniejszą długość geograficzną spośród punktów zaznaczonych na mapie.	P	F
3.	Kąty między południkiem zerowym a punktem A i między południkiem zerowym a punktem B są takie same.	P	F
4.	Punkt C ma taką samą wartość szerokości geograficznej jak punkt A.	P	F
5.	Punkt D ma najmniejszą szerokość geograficzną i największą długość geograficzną spośród punktów zaznaczonych na mapie.	P	F

3. Zakreskuj na rysunku część Ziemi znajdującą się jednocześnie na półkuli południowej oraz na półkuli zachodniej. Zapisz współrzędne geograficzne punktu A.

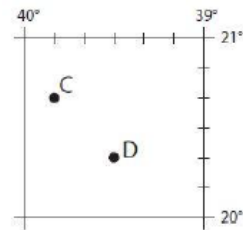
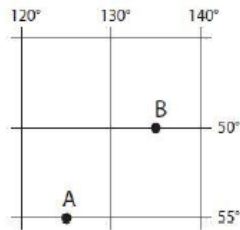

Współrzędne geograficzne punktu A wynoszą:

a) szerokość geograficzna – _____

b) długość geograficzna – _____

4. Odczytaj i zapisz współrzędne geograficzne punktów zaznaczonych na rysunkach.

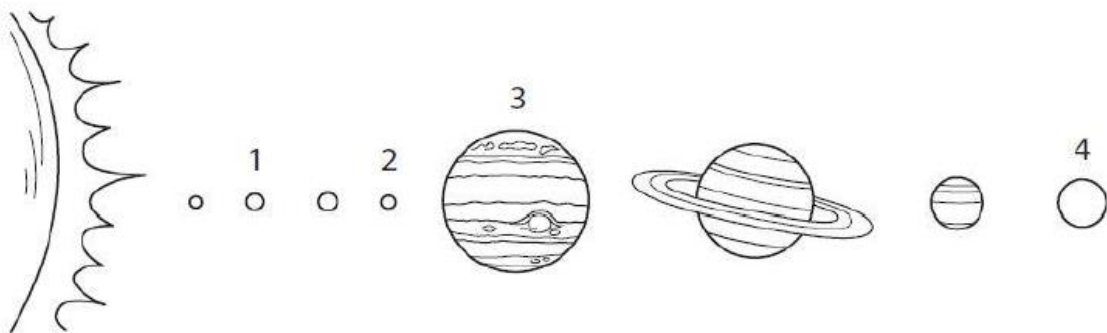
A. _____

B. _____

C. _____

D. _____

5. Podaj nazwy planet Układu Słonecznego oznaczonych numerami 1–4.

6. Zaznacz podpunkty, w których wymieniono cechy ruchu obiegowego Ziemi.

- A. Trwa 24 godziny.
- B. Odbywa się po orbicie wokół Słońca.
- C. Przebiega z zachodu na wschód.
- D. Trwa 365 dni, 5 godzin i 49 minut.
- E. Odbywa się wokół osi ziemskiej.
- F. Przebiega w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara

7. Uporządkuj w tabeli podane niżej skutki ruchów Ziemi. Wpisz właściwe litery w odpowiednich rubrykach tabeli.

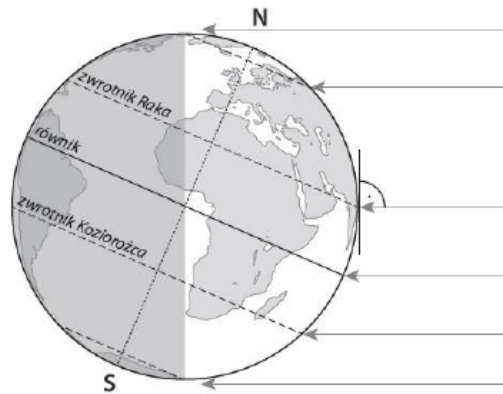
- A. Zmiana czasu.
- B. Występowanie dnia i nocy.
- C. Występowanie astronomicznych pór roku.
- D. Występowanie zjawiska nocy polarnej.
- E. Pozorna wędrówka Słońca po niebie.
- F. Występowanie stref oświetlenia Ziemi.
- G. Zmiana wysokości górowania Słońca nad horyzontem w ciągu roku.
- H. Wschody i zachody Słońca.

Skutki ruchu obiegowego Ziemi	Skutki ruchu obrotowego Ziemi

8. Skreśl zbędne wyrażenia tak, aby informacje zawarte w tekście były prawdziwe.

Podczas podróży wokół kuli ziemskiej z zachodu na wschód, np. z Polski do Japonii, przesuwamy wskazówki zegarków **do przodu / do tyłu**, czyli **odejmujemy / dodajemy** czas. Gdybyśmy podróżowali dalej w tym samym kierunku, minęlibyśmy południk **180° / 0°**, wzdłuż którego przebiega umowna linia zmiany daty. Podczas tej podróży „**zyskalibyśmy**” / „**stracilibyśmy**” jeden dzień i musielibyśmy zmienić datę.

9. Na poniższym rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi w pierwszym dniu jednej z astronomicznych pór roku. Uzupełnij informacje w ramce tak, aby powstał opis oświetlenia Ziemi w tym dniu.

Data: _____

Pora roku, która się rozpoczyna na półkuli północnej:
_____

Promienie słoneczne padają pod kątem prostym na:
_____

Dzień jest dłuższy od nocy na półkuli: _____

Noc polarna występuje za kołem podbiegunowym:
_____

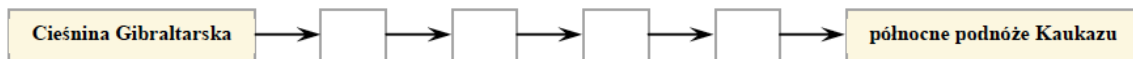
10. Uzupełnij tabelę przedstawiającą cechy stref oświetlenia Ziemi. Wstaw znak X przy nazwie strefy oświetlenia Ziemi, której dotyczy dany opis.

	Cecha strefy oświetlenia Ziemi	Strefa podbiegunowa	Strefa umiarkowana	Strefa między-zwrotnikowa
A	Rozciąga się między zwrotnikiem a kołem podbiegunowym.			
B	Otrzymuje najmniejszą ilość energii słonecznej.			
C	Słońce nigdy nie góruje w zenicie, a dni nie są dłuższe niż 24 godziny.			
D	W tej strefie występują wilgotne lasy równikowe oraz sawanny.			

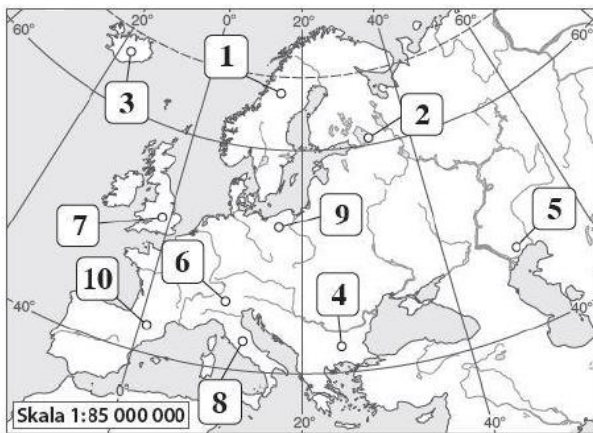
E	Promienie słoneczne mogą padać w tej strefie pod kątem prostym.			
F	W tej strefie występują zjawiska dnia polarnego i nocy polarnej			

11. Uszereguj wymienione obiekty geograficzne, przez które przebiega granica Europy, zgodnie z kierunkiem przemieszczania się od Cieśniny Gibraltarskiej do północnego podnóża Kaukazu. Wpisz cyfry 1–4we właściwych miejscach schematu.

1. Morze Czarne. 2. morze Marmara. 3. cieśnina Bosfor. 4. Morze Śródziemne.

12. Wpisz w tabeli numery, którymi oznaczono wymienione obiekty geograficzne na poniższej mapie. 0–5 p.

Obiekt geograficzny	Numer na mapie
Półwysep Bałkański	
Islandia	
Nizina Środkowoeuropejska	
Nizina Nadkaspijska	
Alpy	
Ładoga	
Apeniny	
Wielka Brytania	
Półwysep Skandynawski	
Pireneje	

13. Na podstawie mapy politycznej Europy podaj nazwy państw, których dotyczą poniższe opisy. Następnie wpisz nazwy państw we właściwych miejscach na mapie.

A. Jest największym państwem w Europie. _____

B. To państwo leży na zachód od Polski. Powstało z połączenia dwóch państw w drugiej połowie XX w. _____

C. Leży zarówno w Europie, jak i w Azji, a współrzędne geograficzne stolicy tego kraju wynoszą 40°N, 33°E. _____

D. Jest państwem wyspiarskim, jednym z najmniejszych w Europie.
_____

E. Ten kraj leży na półwyspie oraz na wyspach oddzielających Morze Bałtyckie od Morza Północnego. _____

14. Zaznacz podpunkt, w którym poprawnie przedstawiono aktualną sytuację demograficzną Europy.

A. W większości państw europejskich rodzi się coraz więcej dzieci.

B. Z powodu pogarszającej się opieki medycznej w społeczeństwach Europy zmniejsza się liczba osób starszych.

C. Wśród przyczyn starzenia się społeczeństwa Europy wymienia się przewagę rodzin z jednym dzieckiem oraz poświęcenie się pracy zawodowej i realizacji własnych pasji przez młodych Europejczyków.

15. Podaj nazwę sektora gospodarki, którego dotyczy opis.

Ten dział gospodarki zajmuje się wydobyciem surowców mineralnych oraz ich przetwarzaniem, a także przetwórstwem surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Do jego zadań należy też wytwarzanie energii oraz gospodarka wodna.

16. Wymień cztery nieodnawialne źródła energii.

1. _____
3. _____
2. _____
4. _____

17. Dopasuj rodzaje elektrowni do podanych opisów, a następnie podaj przykłady państw, w których większość energii wytwarza się w takich elektrowniach.

▪ elektrownia wodna ▪ elektrownia jądrowa ▪ elektrownia słoneczna ▪ elektrownia ciepła

A. Do produkcji energii w tych elektrowniach wykorzystuje się pierwiastki chemiczne, np. uran. Działalność tych zakładów nie jest akceptowana przez część ludności z obawy przed groźnymi awariami.

Rodzaj elektrowni: _____

Państwo: _____

B. Surowcem wykorzystywanym do produkcji energii w takich elektrowniach jest na przykład węgiel kamienny.

Rodzaj elektrowni: _____

Państwo: _____

C. Takie elektrownie buduje się w górach, gdzie wykorzystuje się spadek terenu. Budowa elektrowni tego rodzaju na nizinach wiąże się z zalaniem dużego obszaru.

Rodzaj elektrowni: _____

Państwo: _____

18. Na podstawie opisów rozpoznaj państwa sąsiadujące z Polską i wpisz we właściwych miejscach tabeli ich nazwy.

A.	Szóste pod względem wielkości, a drugie pod względem liczby ludności, państwo w Europie. Odznacza się zróżnicowaną rzeźbą terenu.	
B.	Kraj środkowoeuropejski, w którego krajobrazie przeważają wyżyny i góry. Stolica tego państwa leży nad Wełtawą i jest jednym z najpiękniejszych miast Europy.	
C.	Kraj, który jest większy od Polski zarówno pod względem liczby ludności, jak i pod względem powierzchni. Granica między nim a naszym krajem biegnie miejscami wzdłuż Bugu. Ma dostęp do Morza Czarnego.	
D.	Niewielki nizinny kraj ze źródłami wód mineralnych i dostępem do Morza Bałtyckiego.	
E.	To państwo jest często odwiedzane przez osoby, które uprawiają turystykę aktywną, np. wędrują po górach, wspinają się i jeżdżą na nartach. Słynie	

19. Ustal, które obiekty geograficzne znajdują się w każdym z wymienionych państw, i zaznacz podpunkty zawierające ich nazwy.

A. Ukraina.

- a) Wyżyna Podolska, Karpaty, Dniepr.
- b) Dniestr, Sudety, Nizina Czarnomorska.
- c) Wyżyna Wołyńska, Mierzeja Kurońska, Dniepr.

B. Niemcy.

- a) Rudawy, Karpaty, Wyżyna Bawarska.
- b) Alpy, Ren, Wyżyna Morawska.
- c) Wyżyna Bawarska, Jezioro Bodeńskie, Ren.

C. Słowacja.

- a) Karpaty, Wag, Alpy.
- b) Sudety, Karpaty, Dunaj.
- c) Dunaj, Tatry, Rudawy Słowackie.